

INDEX RERUM

QUAE IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR.

SS. D. D. LEONIS XIII. — EPISTOLA AD AUCTOREM.

LECTORI BENEVOLO. De ratione operis. 3

LOGICA

PROLEGOMENA. 7

LOGICA MINOR

PARS PRIMA. — De prima operatione intellectus, deque intentionibus logicis ei respondentibus.

CAPUT I.	De simplici apprehensione et conceptu.	11
• II.	De signo	12
• III.	De termini logici definitione	13
• IV.	De divisione terminorum	15
• V.	De extensione et comprehensione terminorum	21
• VI.	De suppositione terminorum	23
• VII.	Divisiones praecipuae suppositionis formalis.	24
• VIII.	De definitione	28
• IX.	De divisione	30
• X.	Introductio ad praedicabilia et praedicamenta	33
• XI.	De quadruplici modo dicendi per se	39

PARS SECUNDA. — De enuntiatione.

• XII.	De partibus enuntiationis, idest de nomine, verbo et oratione	41
• XIII.	Enuntiationis et iudicij definitiones.	44
• XIV.	De materia et forma enuntiationis	ib.

CAPUT XV.	De quantitate et qualitate enuntiationis	pag. 46
· XVI.	Enuntiationis simplicis et compositae definitiones et divisiones	48
· XVII.	Comprehensio et extensio praedicati in propositionibus affirmativis et negativis	50
· XVIII.	De oppositione enuntiationum	51
· XIX.	De aequipollentia enuntiationum	53
· XX.	De conversione enuntiationum	ib.
· XXI.	De oppositione et aequipollentia modalium	55
· XXII.	De oppositione enuntiationum compositarum	56

PARS TERTIA. — De argumentatione.

XXIII.	De argumentatione in genere	58
XXIV.	De syllogismo	60
XXV.	Leges syllogismi	61
XXVI.	De figuris syllogismi	63
XXVII.	De modis syllogismi	65
XXVIII.	De reductione syllogismorum imperfectorum	68
XXIX.	De syllogismis compositis	70
XXX.	De syllogismo apodictico, dialectico et sophystico	73
XXXI.	De ratione disputandi	76

LOGICA MAIOR

PARS PRIMA. — De logicis intentionibus
quibus dirigitur prima mentis operatio.

INTRODUCTIO		79
Quaestio I. DE UNIVERSALIBUS IN COMMUNI		80
PRAENOTIONES. Definitiones et divisiones universalium		ib.
THESIS 1. Ubinam sit universale logicum		83
· 2. Ubinam sit universale materiale		86
SCHOLIA. 1. De variis abstractionibus. 2. De praedicabilitate nominum in abstracto et in concreto. 3. De suppositione logica, deque acceptione speciei formaliter vel denominative.		87
THESIS 3. Nominalismus, Conceptualismus et Ultrarealismus reiiciuntur		90
Objectiones contra theses praecedentes		93

Quaestio II. DE UNIVERSALIBUS IN PARTICULARI		pag. 98
CAPUT I. De numero et fundamento praedicabilium		ib.
THESIS 4. Praedicabilia sunt quinque. Obiectio		ib.
· 5.* Quodnam sit fundamentum proximum et remotum intentionis generis et differentiae pro diversis entibus		99
COROLLARIA. Ut aliquid sit in genere debet esse compositum vel compositione physica vel metaphysica. Objectiones		103
CAPUT II. De differentia		107
THESIS 6. Quaenam differentia sit tertium praedicabile		ib.
SCHOLION. Differentiarum divisiones		108
CAPUT III. De proprio		109
· IV. De accidente		110

Quaestio III. DE ANTEPRAEDICAMENTIS. Divisiones aristotelicae		111
IV. DE PRAEDICAMENTIS		113
THESIS 7. Demonstratur denarius numerus praedicamentorum		ib.
· 8.* Refutantur Categoriae Kantianae		115

Quaestio V. DE POSTPRAEDICAMENTIS. Divisiones aristotelicae		117

PARS SECUNDA. — De secundis intentionibus
quibus dirigitur secunda mentis operatio.

INTRODUCTIO		120
Quaestio VI. DE VERITATE		ib.
PRAENOTIONES. Definitio et divisio veritatis		ib.
THESIS 9. Veritas ubinam sit formaliter, ubi fundamentaliter. Obiect.		123
· 10. Veritas formalis est in iudicio. Obiect.		126
SCHOLIA. 1. De veritate in definitionibus. 2. De subiecto veritatis formalis exercite et signate		128
THESIS 11. Veritas in sensu est materialiter tantum		129
QUAESTIUNCULAE. Utrum veritas sit una, aeterna, immutabilis		ib.
Quaestio VII. DE FALSITATE		131
THESIS 12. De subiecto falsitatis formalis		ib.
· 13. Quomodo sit falsitas in conceptibus incomplexis et complexis		132
· 14. In sensu non est falsitas formalis. Quandonam in sensu contingat materialis falsitas		134

SCHOLION. De errore circa sensibile commune deque eius correctione.	<i>pag.</i> 137
THEISIS 15. Sensus potest esse causaliter falsus. Intellectus non necessario fallitur	ib.
Quaestio VIII. DE CERTITUDINE	139
PRAENOTIONES. Varii mentis status relate ad veritatem	ib.
THEISIS 16. Quae nam sint causae certitudinis	141
COROLLARIA. 1. De criterio veritatis. 2. De traditionalismo. 3. De scepticismo	144
Animadversiones ad solvendas obiectiones. Obiectiones	145
THEISIS 17. Quomodo testimonium historicum causet certitudinem	149
• 18. De infallibilitate et origine sententiarum humano generi communium	151
• 19. Triplex datur species certitudinis. Obiect	152

**PARS TERTIA. — De intentionibus logicis
dirigentibus tertiam mentis operationem.**

INTRODUCTIO	155
Quaestio IX. DE DEMONSTRATIONE	ib.
CAPUT I. Demonstrationis definitio et divisio	ib.
• II. De praecognoscendis in demonstratione	157
• III. Definitio aristotelica demonstrationis propter quid	158
Quaestio X. DE PRINCIPIIS DEMONSTRATIONIS	160
THEISIS 20. Quid habitus primorum principiorum	ib.
• 21. Iudicia de primis principiis sunt immediata et infallibilia	161
• 22. Ad prima principia praerequiritur induc[t]io singularium	163
SCHOLIA. 1. Quid principia analytica et synthetica. 2.* Kantiana reiuntur	164
Quaestio XI. DE SCIENTIA	166
CAPUT I. Scientiae definitio	ib.
THEISIS 23. Scientia specificatur ab obiecto formalis	167
CAPUT II. Divisio scientiarum	169
• III. Subalternatio scientiarum	170
• IV. Variae habitudines scientiarum ad invicem	171
• V. De Methodo	172

PHILOSOPHIA PRIMA SEU ONTOLOGIA

PROLEGOMENA	<i>pag.</i> 173

PARS PRIMA. — De ipso ente in communi considerato.

Quaestio I. DE ENTIS SIGNIFICATIONE ET CONCEPTU	177
CAPUT I. Denominatio nominis concreti ens	ib.
• II. De significatione nominis essentia	178
• III. De primaria et secundaria significatione entis	ib.
THEISIS 1. De quibusnam praedicetur ens universalissime acceptum	179
COROLLARIA 1. Entis transcendentia; 2. extensio et comprehensio; 3. simplicitas	180
THEISIS 2. Quae nam compositio et simplicitas conceptus entis	181
• 3. Quomodo ens praedicetur de Deo	182
• 4. Quomodo ens sit praedicatum essentiale omnium	183
Obiectiones contra theses praecedentes	184

Quaestio II. DE DESCENSU RATIONIS ENTIS AD SUA INFERIORA	186

THEISIS 5. Notio entis descendit per additiones improprias. Obiect	188
• 6. Ens non est genus. Obiect	192

Quaestio III. DE ANALOGIA ENTIS	194

THEISIS 7. Ens non est aequivocum, neque univocum, sed analogum analogia proportionalitatis propriae. Obiect	196
• 8. Analogia attributionis entis quoad substantiam et accidentia. Obiect	202
• 9. Eadem analogia quoad Deum et creaturas. Obiect	203

PARS SECUNDA. — De proprietatibus entis.

Quaestio IV. DE TRANSCENDENTIBUS IN COMMUNI	208

THEISIS 10. Sunt quinque modi qui consequuntur ens	ib.
• 11. Tres modi se habent ad modum proprietatum	207

Quaestio V. DE UNITATE TRANSCENDENTALI	208

THEISIS 12. Unum convertitur cum ente	ib.
• 13. Quomodo unum opponatur multis	209
• 14. Variae divisiones unius	212

- Quaestio VI.** DE VERITATE TRANSCENDENTALI pag. 214
THESIS 15. Verum et ens convertuntur. Obiect. ib.

- Quaestio VII.** DE BONO 216
THESIS 16. Bonum et ens convertuntur. 217
COROLLARIA ib.
SCHOLION. De malo 218

PARS TERTIA. — De divisione entis in suas partes.

- Quaestio VIII.** DE ACTU ET POTENTIA 219
INTRODUCTIO ib.
CAPUT I. De significatione actus et potentiae ib.
 > II. Consectaria quaedam ex notionibus actus et potentiae. 220
THESIS 17. Principia intrinsece constitutiva alicuius compositi habere
 se debent vel ad invicem vel relate ad formam totius
 ut potentia ad actum 221
 > 18. Actus in eo ordine in quo est actus non limitatur nisi per
 potentiam 222
 > 19. Actus multiplicatur per potentiam 223

- COROLLARIA. Actus irreceptus est in suo ordine unicus et infinitus.
 2. Actus irreceptus in ordine essendi est absolute pu-
 rus. — Actus irreceptus in solo ordine essentiae est
 tantum relative purus. 3. Quomodo multiplicentur actus
 essendi ib.
THESIS. 20. Quomodo potentia et actus invicem referantur 225
COROLLARIUM. Quae in ordine aliquo se habent ad invicem ut potentia
 et actus, debent in eo ordine ab invicem distingui. ib.
THESIS 21. Quomodo definitur actus et potentia 226
 > 22. Quomodo actus sit prior potentia ib.
 > 23. Actus et potentia dividunt ens et omne genus entis 227
COROLLARIA ib.
APPENDIX. De finito et infinito ib.

- Quaestio IX.** DE DISTINCTIONE INTER ESSENTIAM ET ESSE 229
THESIS 24. In ente creato essentia realiter distinguitur ab existentia. ib.
OBJECTIONES 232
THESIS 25. Quo sensu existentia sit accidentis, et ad quod praedica-
 mentum reducatur 237
SCHOLION. Quo sensu existentia dicatur fluere a forma ib.

- Quaestio X.** DE SUBSTANTIA pag. 238
CAPUT I. De significatione et divisione substantiae ib.
 > II. Reiciuntur quaedam erroneae substantiae definitiones. 240

- Quaestio XI.** DE SUPPOSITO 243
 > XII. DE ACCIDENTE 244
CAPUT I. Definitio accidentis ib.
 > II. Discrimen inter formam substantialiem et accidentalem. 245
 > III. Quo sensu accidentis intrinsece determinet substantiam. 246
THESIS 26. Accidens realiter distinguitur a substantia. Obiect. ib.

- Quaestio XIII.** DE QUALITATE 249
CAPUT I. Definitio qualitatis ib.
THESIS 27. Quatuor sunt species qualitatis 250
CAPUT II. Tres proprietates qualitatis 251

- Quaestio XIV.** DE RELATIONE 252
CAPUT I. Eius definitio, divisio et proprietates ib.
 > II. De distinctione relationis a suo fundamento 254
COROLLARIA. 1. Relatio cessat cessante uno extremo. 2. Non multipli-
 catur ad multiplicationem terminorum 255

PARS QUARTA. — De causis entis.

- Quaestio XV.** DE CAUSA IN GENERE 256
THESIS 28. Quatuor sunt causae entis 257

- Quaestio XVI.** DE CAUSA EFFICIENTE 258
PRAENOTICES. Causae efficientis definitio et multiplices divisiones. ib.
THESIS 29. Creaturae sunt verae causae suorum effectuum. Obiect. 262
SCHOLION. De causalitate resultantiae 264

- Quaestio XVII.** DE CAUSA FINALI 265
THESIS 30. Finis est vere et proprie causa ib.
SCHOLIA. 1. Quomodo finis influat. 2. Finis est prior in intentione, ul-
 timus in executione. 3. Cognitio finis est conditio, ut
 finis moveat. 4. De triplici classe agentium propter
 finem 266

- Quaestio XVIII.** DE POSSIBILIBUS 268

- THEISIS 31. Quomodo possibilia desumant a Deo suam possibilitatem.
 Obiect. pag. 268
 32. Quodnam esse aeternaliter habeant possibilia. 272

PHILOSOPHIA NATURALIS

- PROLEGOMENA 273

PARS PRIMA. — Seu Cosmologia.

TRACTATUS PRIMUS. — De ente mobili in communi.

- Quaestio I. DE ESSENTIALI COMPOSITIONE ENTIS MOBILIS 275
 THEISIS 1. Ens mobile componitur ex materia et forma substantiali. 276
 2. Quomodo vocentur ab Aristotele prima principia corporis et
 quaenam sint. 278
 COROLLARIA. 1. Prima principia intrinseca corporis non sunt corpora.
 2. Nec substantiae. 3. Sunt prima contraria. 4. Materia
 prima describitur. 5. Non habet proprium esse existen-
 tiae. 6. Formae substantialis definitio et divisio 280
 Quaestio II. DE GENERATIONE, CORRUPTIONE ET MIXTione 284
 THEISIS 3. Dantur corpora generabilia et corruptibilia. 285
 Notanda ad obiectiones solvendas. 287
 4. Dantur corpora mixta. Obiect. 288
 5. Formis non intellectivis competit fieri tantum per accidentis. 294
 6. In generationibus formae non subsistentes educuntur de po-
 tentia materiae 295
 COROLLARIA 296
 THEISIS 7. Anima hominis creatur immediate a Deo. Obiect. 297
 Quaestio III. DE SYSTEMATIBUS ERRONEIS. 300
 PRAENOTIONES. Atomismus — Dynamismus — Variae hypotheses . . . ib.
 THEISIS 8. Atomismus sub quacumque forma propositus est absurdus.
 Obiect. 303

TRACTATUS SECUNDUS. — De proprietatibus communibus corporum.

- Quaestio IV. DE QUANTITATE. 313
 PRAENOTIONES. Quid quantitas — Continua — Discreta — Termini
 quantitatis — Indivisibilia ib.
 THEISIS 9. Demonstratur formalis effectus quantitatis 317

- COROLLARIA. 1. Quantitas est accidens positionem habens. 2. Est causa
 impenetrabilitatis corporum pag. 318
 THEISIS 10. Quantitas realiter distinguitur a substantia. Obiectiones. . . ib.
 11. Continui divisibilitas in infinitum. 320
 SCHOLIA. 1. De vario modo participandi totalitatem quantitatивam.
 2. Accidentia sensibilia insunt substantiae mediante
 quantitate 322
 THEISIS 12. Partes in continuo sunt quantae in potentia non in actu.
 Obiect. 324
 13. Non repugnat quantitatem praeternaturaliter perseverare
 esse sine substantia. Obiect. 327
 Quaestio V. DE INDIVIDUATIONE ENTIS CORPOREI 329
 THEISIS 14. Quaenam ratio et quodnam principium numericae multi-
 plicationis entis corporei 330
 QUAESTIUNCULAE. 1. Quantitas causatur a substantia per causalitatem
 resultantiae. 2. Materia prima, quae tantum per acci-
 dens est divisibilis, est radix quantitatis 333
 COROLLARIA. Obiect. 334
 Quaestio VI. DE MOTU 337
 THEISIS 15. Definitio motus explicatur 338
 16. Motus est actus mobilis in quantum est mobile. Obiect. 339
 17. Ad quodnam praedicamentum reducatur motus. 341
 SCHOLIA. 1. Actio et passio sunt formalites realiter diversae. 2. De
 motus generibus, unitate, contrarietate et discrimine
 a termino ib.
 Quaestio VII. DE TEMPORE 344
 THEISIS 18. Declaratur quid aeternitas, aevum, et tempus ib.
 COROLLARIA 346
 THEISIS 19. Adsurgantur discrimina inter nunc aeternitatis, nunc aevi
 et nunc temporis 347
 Quaestio VIII. DE LOCO, UBI ET SITU. 348
 CAPUT I. Definitio loci ib.
 II. De varia ratione essendi in loco 349
 III. De ubi, et situ deque eorum distinctione a corpore locato. 350
 IV. De variis modis essendi ubique, deque distinguendo loco
 proprie dicto a loco metaphorice dicto 352
 QUAESTIUNCULAE. De varia habitudine corporum ad loca et spatia se-
 cundum diversas hypotheses 358
 DE MANDATO — Instit. Phil. 43

TRACTATUS TERTIUS. — De natura eiusque finalitate et activitate.

Quaestio IX. DE NATURA EIUSQUE DISCRIMINE AB ARTE, VIOLENIA, FOR-
TUNA ET CASU pag. 355

CAPUT I. Variae acceptiones vocis Natura ib.

THEISIS 20. Definitio aristotelica naturae declaratur 356

CAPUT II. Naturae discrimen ab arte et violentia 358

> III. De discrimine naturalium et artificialium a casualibus et
fortuitis 359

Quaestio X. DE FINALITATE NATURAE. 360

THEISIS 21. Natura agit propter finem, natura creata executive, Auctor
naturae directive. ib.

SCHOLIA. Distinguuntur et declarantur finalitates diversae. Obiect. 362

Quaestio XI. DE CORPORUM ACTIVITATE. 365

THEISIS 22. Actio corporum non consistit in solo motu locali. Obiect. 366

> 23. Causa efficiens debet coniungi immediatione virtutis et
suppositi cum suo immediato effectu. Obiect. 371

PARS SECUNDA. — Seu Psychologia.

TRACTATUS PRIMUS. — De vita generatim inspecta.

Quaestio XII. NOTIO VITAE. 376

THEISIS 24. Quid importent vita et vivere. Obiect. ib.

> 25. Quaenam sint principia motuum corporum inorganicorum. 380

COROLLARIA. De diversitate motuum organicorum et inorganicorum.
Obiectiones 381

Quaestio XIII. DE TRIPLO GRADU VITAE. 384

THEISIS 26. Tres distinguuntur vitae gradus ib.

Quaestio XIV. DE UNITATE FORMAE SUBSTANTIALIS IN VIVENTE. 386

THEISIS 27. Unitas formae substantialis in vivente probatur. ib.

COROLLARIA. Obiectiones 389

Quaestio XV. DE POTENTIIS OPERATIVIS. 391

THEISIS 28. In creaturis potentiae operativae realiter distinguuntur ab
essentia. Obiect. 392

THEISIS 29. Quomodo specificantur potentiae operativae. Obiect. pag. 395

> 30. Tres sunt potentiae operativae vegetantis: augmentativa,
nutritiva, generativa. Obiect. 398

APPENDIX. Discrimina materialia inter corpora viventia et non vi-
ventia 401

Quaestio XVI. DE ERROREIS SENTENTIIS. 403

THEISIS 31. Refutantur qui negant plantis animam vegetativam . . . ib.

> 32. Evolutionistae confutantur. Animadversiones. Obiect. 406

COROLLARIUM. Prima individua cuiusque speciei a Deo creata sunt
actione terminative distincta 414

TRACTATUS SECUNDUS. — De variis gradibus vitae cognoscitivae.

Quaestio XVII. DE COGNITIONE IN GENERE. 416

THEISIS 33. Quid cognitionis ib.

> 34. Quid requiratur ut potentia aliqua sit cognoscitiva 417

> 35. Potentia cognoscitiva pro vario gradu suae perfectionis plus
minusve debet esse immunis a coarctatione materiae. . . ib.

COROLLARIA 418

Quaestio XVIII. DE SENSI GENERATIM CONSIDERATO. 419

THEISIS 36. Sensus est facultas organica et materialis in minimo gradu. . . 420

> 37. Immutatio sensus est intentionalis, non exclusa naturali. 422

COROLLARIA. Nonnulla explicantur circa organum sensorium, et sensa-
tionem 423

Obiectiones contra theses praecedentes 424

THEISIS 38. Quid requiratur ad sensationem. Obiect. 430

Quaestio XIX. DE OBJECTO SENSI EXTERNORUM. 432

THEISIS 39. Quale sit objectum a sensibus exterioribus perceptum.

Obiect. ib.

> 40. Refutantur errores circa perceptionem sensuum. — De sen-
sibili et sensu in actu et in potentia 434

Quaestio XX. DE SENSIBUS IN PARTICULARI. 438

THEISIS 41. Quinque dantur sensus externi, et quatuor interni. . . ib.

SCHOLION. De somno, somnio etc. 444

Quaestio XXI. DE INTELLECTU GENERATIM CONSIDERATO	pag. 444
THESSIS 42. De gradibus perfectionis intellectivae	ib.
43. De unitate intentionalis intellectus cum suo obiecto . .	445
44. Intellectus quomodo habeat terminum intrinsecum et ex-	
trinsecum.	446
PRAENOTIONES. Species impressa, expressa seu verbum mentale. .	ib.
Quaestio XXII. DE INTELLECTU HUMANO	448
THESSIS 45. Intellectus humanus est immaterialis.	ib.
COROLLARIUM. Anima humana est forma stricto sensu spiritualis .	450
Quaestio XXIII. DE IMMORTALITATE ANIMA HUMANAE	451
THESSIS 46. Anima humana est naturaliter immortalis. Obiect. .	452
Quaestio XXIV. DE OBIECTO HUMANI INTELLECTUS	454
THESSIS 47. Obiectum extensivum intellectus humani est ens, intensi-	
vum est quidditas rei materialis abstracta at materia-	
libus conditionibus.	ib.
48. Intellectus noster cognoscit singularia materialia indirecte. .	458
Quaestio XXV. DE ORIGINE IDEARUM	460
THESSIS 49. Res sensibles nequeunt esse causa efficiens adaequata	
speciei intellectivae impressae	461
50. Ideas innatas non habemus. Obiect.	ib.
51. Impressio speciei in intellectum fit a duplii causa, principali	
et instrumentalis, nimur ab intellectu agente et phan-	
tasmine	465
COROLLARIA. Magis expolitur notio duplicis causae speciei impressae.	
Obiectiones.	468
THESSIS 52. Non intelligimus ea quorum scientiam habemus sine con-	
cursu phantasmatum. Coroll.	473
53. Memoria, ratio, et intellectus possibilis non sunt diversae	
potentiae	474
Quaestio XXVI. DE POTENTIIS APPETITIVIS IN COMMUNI.	475
THESSIS 54. In homine est duplex appetitus intellectivus et sensitivus,	
qui bifariam dividitur.	ib.
SCHOLIA. De facultate locomotiva, et vocali	478
Quaestio XXVII. DE VOLUNTATE	480
THESSIS 55. Voluntas naturali necessitate appetit beatitudinem; neces-	
sitate finis appetit media necessaria ad finem	ib.

THESSIS 56. Voluntas gaudet libertate indifferentiae circa bona parti-	
cularia, quae non apprehenduntur necessaria ad beatitu-	
dinem et ad finem. Obiect.	pag. 481
57. Voluntas et intellectus sunt diversae potentiae	488
58. Voluntas movet quoad exercitium actus, intellectus quoad	
specificationem. Obiect.	489
59. Intentio est actus voluntatis praesupponens actum ra-	
tionis.	492
60. Voluntas uno actu per media tendit in finem	493
Quaestio XXVIII. DE ELECTIONE	494
THESSIS 61. Consilium non cogit voluntatem. Electio est substantialiter	
actus voluntatis, formaliter rationis. Coroll. Obiect. .	ib.
APPENDIX. De reliquis actibus voluntatis	499
Quaestio XXIX. DE MOTIVO VOLUNTATIS.	500
Quaestio XXX. DE UNIONE ANIMA HUMANAE CUM CORPORE	502
THESSIS 62. Anima unitur corpori ut forma substantialis.	503
SCHOLION. De erroneis opinionibus. Obiect.	508
Quaestio XXXI. DE UNITATE FORMAE SUBSTANTIALIS IN HOMINE. .	515
THESSIS 63. Homo per unicam animam intellectivam est homo et animal	
et vivens et corpus et substantia et ens	ib.
PRAENOTIONES. Varia systemata exponuntur	ib.
SCHOLIA. 1. Anima unitur corpori, cum materia est ultimo disposita.	
2. Anima considerata in functione formae inferioris	
dicitur se habere ad seipsum ut potentia ad actum.	
3. Anima, ut motor unitur corpori per medium. 4. De	
accidentibus corporis organici ante et post infusionem	
animae. Obiect.	518
QUAESTIUNCULAE. 1. Utrum sanguis informetur anima. 2. Quaenam	
sit sedes animae. 3. Quo tempore anima creatur et in-	
funditur corpori	526

THEOLOGIA NATURALIS

PROOEMIUM 529

PARS PRIMA. — De existentia Dei.

Quaestio I. DE DEMONSTRABILITATE EXISTENTIAE DEI pag. 530

THESIS 1. Nullus intellectus creatus potest virtute sua naturali intueri Divinam Essentiam 531

QUAERES. An ullum conceptum proprium Dei naturaliter acquirere possimus. Obiect 532

THESIS 2. Propositio: *Deus existit* non est per se nota quoad nos. — *Animad. ad solv. diffic.* — Quo sensu cognitio existentiae Dei dicatur naturaliter indita. Obiect 535

3. Existentia Dei nequit demonstrari a priori, sed tantum a posteriori. Obiect 539

Quaestio II. DEMONSTRATUR EXISTENTIA DEI 542

THESIS 4. Existit aliquis primus motor immobilis. Obiect ib.

De principio: *Quidquid movetur, ab alio movetur* ib.

De sententia Aristotelis circa seriem generatorum et generantium infinitam. — Quid sit ordinare causas infinitas per accidens, vel per se 545

5. Existit prima causa non causata, videlicet ens a se. Obiect 547

6. Existit ens necessarium 549

Quinam sint characteres contingentiae et in quibus entibus inveniantur ib.

7. Ex variis gradibus perfectionum infertur existentia entis infinite perfecti 551

De principio: *Quod est maxime tale in aliquo genere perfectionis est causa omnium, quae sunt illius generis* ib.

De perfectionibus simplicibus et mixtis 552

8. Ordo universi procedit a) ab intelligentia b) infinita c) a mundo distincta d) mundique creatrice. Obiect 555

APPENDIX. Alia argumenta demonstrantia existentiam Dei 562

PARS SECUNDA. — De divina essentia.

Quaestio III. DE SIMPLICITATE DEI 565

THESIS 9. Deus, actus purissimus, perfectissima gaudet simplicitate. ib.

Notiones de simplicitate ib.

COROLLARIA. 1. In Deo non est compositio ex genere et differentia.

2. Deus non est ens corporeum pag. 569

THESIS 10. Deus est sua Deitas, nempe in Deo suppositum et natura realiter identificantur. Obiect ib.

11. Deus non est in aliquo genere 570

12. In Deo non est compositio ex subiecto et accidentibus. 572

PARS TERTIA. — De divinis attributis.

Quaestio IV. DE DISTINCTIONE ATTRIBUTORUM DEI 573

PRAENOTIONES. Traduntur conceptus divinorum attributorum eorumque divisiones, et explicatur quid distinctio realis, rationis ratiocinant, et rationis ratiocinatae maior et minor . ib.

THESIS 13. Perfectiones Dei non distinguuntur realiter neque a Divina Essentia neque ab invicem 576

14. Perfectiones divinae distinguuntur a Divina Essentia et ab invicem distinctione rationis ratiocinatae 577

15. Distinctio Scotistica formalis ex natura rei aut inanis est aut falsa. Obiect ib.

Quaestio V. DE CONSTITUTIVO METAPHYSICO DEI 580

THESIS 16. Constitutivum metaphysicum Essentiae Divinae reponendum est in eo, quod Deus est ipsum esse subsistens. Obiect ib.

Quaestio VI. DE BONITATE, INFINITE ET UNITATE DEI 584

THESIS 17. Deus est ipsa bonitas subsistens ib.

18. Nullum ens creatum est bonum per essentiam ib.

19. De creaturarum bonitate dependenter a bonitate divina 585

SCHOLIA. 1. De fine positive et negative dicto relate ad divinam bonitatem. 2. Cur Deus agat extra se. 3. Voluntas Dei et Beatorum amant omnia propter amorem divinae bonitatis. 4. Amor Dei erga creaturas est gratuitus. 5. Amor Dei erga creaturas eas reddit amabiles. 6. Deus voluntarie et libere communicat creaturis suam bonitatem. 7. Omnia suo modo appetunt Deum. 8. Intellectiva creatura debet tendere in Deum speciali modo 586

THESIS 20. Solus Deus est infinitus in ratione actus 589

21. Deus est maxime unus. Obiect ib.

Quaestio VII. DE UBICUITATE ET AETERNITATE DEI 592

THESIS 22. Deus est intime praesens omnibus rebus ib.

THESSIS 23.	Quomodo Deus sit in loco, immo sit ubique	<i>pag.</i> 593	
> 24.	Solus Deus est aeternus, immo est sua aeternitas . . .	594	
> 25.	Quomodo res creatae coexistant ipsi <i>nunc</i> aeternitatis di-		
	vinae. Obiect	595	
Quaestio VIII. DE SCIENTIA DEI. 598			
THESSIS 26.	In Deo est perfectissima scientia	<i>ib.</i>	
> 27.	Deus unico actu intelligit se per essentiam suam et in ea omnia quae habere possunt vel habent rationem entis . .	599	
COROLLARIA. 1. De obiecto formalis divinae intellectio-			
	nis. 2. De eius obiecto materiali primario et secundario. 3. Deus com-		
	prehendit seipsum. 4. Intelligere Dei est eius substantia . .	600	
QUAERES. Utrum Deus cognoscat res a se diversas <i>in seipsis</i>			<i>ib.</i>
THESSIS 28.	Deus eodem simplicissimo actu quo seipsum cognoscit, co-		
	gnoscit perfectissime et distincte alia a se sive aliquando sive nunquam extitura	601	
QUAESTIUNCULAE. 1. Quomodo unica forma, quae est Divina Essentia,			
	distincte repreäsentet omnia. 2. Quomodo intellectus		
	divinus non perficiatur a creaturis cognitis	602	
	Animadversiones ad solvendas obiectiones	603	
THESSIS 29.	Scientia Dei ita est causa efficiens rerum, ut rebus conferat esse, mediante divina voluntate	605	
> 30.	Deus in signo priori seu antecedente omne decretum suaे voluntatis cognoscit in sua Essentia omnia possibilia . .	606	
> 31.	Deus antecedenter ad decretum suaे voluntatis cognoscit operationes quas libere agerent creaturae intellectivae, si in determinatis adiunctis extiturae essent	<i>ib.</i>	
COROLLARIUM. Contra asserentes Deum independenter a suo decreto praedeterminante non posse habere nisi conjecturalem notitiam futuribilium			607
THESSIS 32.	Opportune dividitur divina scientia ratione obiecti secun-		
	darii in scientiam visionis, simplicis intelligentiae et mediam	608	
> 33.	Sententia affirmans Deum futuribilia infallibiliter cognoscere in suis decretis praedeterminantibus, falsa est et a doctrina S. Thomae prorsus aliena	609	
SCHOLIA. 1. Quid importet divinum intuitum per scientiam visionis ferri in res existentes. 2. Scientia Dei est prorsus im-			
	mutabilis	611	
	Obiectiones	612	

Quaestio IX. DE VOLUNTATE DEI		<i>pag.</i> 614
THESSIS 34.	In Deo est voluntas infinite perfecta. Obiectiones . .	615
> 35.	De obiecto primario et secundario divinae voluntatis. .	616
	Animadversiones ad solvendas obiectiones	618
	Obiectiones	620
QUAERES. Utrum voluntas divina sit causa rerum		622

PARS QUARTA. — De Divinis Operationibus ad extra.

Quaestio X. DE CREATIONE		623	
CAPUT I.	De Divina Potentia et Operatione ad extra	<i>ib.</i>	
> II.	Notiones de Creatione	625	
> III.	Refutantur Pantheistae. Obiect	626	
THESSIS 36.	Mundus a Deo conditus est per creationem; quae est modus effectionis maxime et exclusive proprius Causae Supre-		
	mae omnis entis	631	
SCHOLION. De effato: <i>Ex nihilo nihil fit.</i> Obiect		633	
COROLLARIA. 1. Virtus creandi nequit communicari creaturis. 2. Neque instrumentaliter			637
QUAESTIONES. 1.	Utrum necessario mundus creatus fuerit ab aeterno.		
	2. Utrum repugnet mundum, licet creatum, semper tamen fuisse	638	
Quaestio XI. DE PROVIDENTIA DEI. Praenotiones		641	
THESSIS 37.	In Deo est providentia	643	
> 38.	Omnia subduntur divinae providentiae	644	
> 39.	Quomodo res diversimode cadant sub dispositione divinae providentiae	<i>ib.</i>	
> 40.	Bonum est universo ut permittantur mala	645	
COROLLARIUM. Quomodo defectus morales ordinentur in bonum .		646	

Quaestio XII. DE RERUM CREATARUM CONSERVATIONE		<i>ib.</i>
THESSIS 41.	Creaturae indigent conservari in esse a Deo. Obiect . .	<i>ib.</i>

Quaestio XIII. DE DIVINA OPERATIONE IN OMNI OPERANTE		651
THESSIS 42.	Nulla causa creata agere potest sine immediato Dei influxu.	
	Coroll. Obiect	<i>ib.</i>

Quaestio XIV. DE MIRACULIS	659
CAPUT I. De natura miraculi	ib.
II. De possibilitate miraculi	661
THESIS 43. Miracula sunt possibilia	ib.
Praeoccupantur obiectiones	662

OPERIS APPROBATIONES

Cum opus cui titulus: *Institutiones Philosophicae etc. Volumen unicum a P. Pio De Mandato nostrae Societatis Sacerdote lingua latina conscriptum aliqui eiusdem Societatis Theologi, quibus id commisimus, recognoverint et in lucem edi posse probaverint, facultatem damus ut typis mandetur, si iis ad quos pertinet ita videbitur. In cuius rei fidem has literas manu nostra subscriptas et sigillo munitas dedimus.*

Romae, die 8 Septembris 1894 in festo Nativitatis B. M. Virginis.

L. † S.

EMMANUEL DE CARO S. I.
Praepositus Provinciae Romanae.

REIMPRIMATUR

Fr. Raphael Pierotti O. P. S. P. A. Mag.

REIMPRIMATUR

Iulius Lenti Patr. Constantinop. Vicesgerens

